

**ОГЛЯД ДИСЕРТАЦІЙ, ЗАХИЩЕНИХ У СПЕЦІАЛІЗОВАНІЙ
ВЧЕНІЙ РАДІ Д 41.177.01 В ІНСТИТУТІ ПРОБЛЕМ РИНКУ ТА
ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ У
2013 РОЦІ**

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 08.00.03 – ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ**

**ГОЛУБКОВА ІРИНА АНАТОЛІЇВНА «ТЕОРЕТИЧНІ
ОСНОВИ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ КРУЇЗНОГО
СУДНОПЛАВСТВА УКРАЇНИ» (д.е.н.)**

*Науковий консультант - доктор економічних наук, професор
Примачов Микола Тимофійович, Одеська національна морська академія,
завідувач кафедри економічної теорії та підприємництва на морському
транспорті*

*Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-
екологічних досліджень Національної Академії наук України*

При виборі концепції розвитку локального круїзного ринку необхідно враховувати принцип переваги. З урахуванням його прояви формуються круїзні регіони. Це відображається стратегією підтримки попиту на основі ітеративного постійного розвитку основних сегментів круїзного ринку.

На етапі домінування пріоритетів глобалізації досягнення цілей економічного розвитку здійснюється в умовах трансформації окремих галузей на інноваційних напрямках. Національні ринки промислово розвинених і постіндустріальних країн знаходяться в стадії повної рівноваги, за параметром задоволення попиту. Виділяються два процеси. Перший - посилення ролі економічних відносин і торгівлі, що зумовлює вимоги до адекватного розвитку морської індустрії. Другий - концентрація уваги на максимізації грошових потоків на базі розширення сервісних підрозділів.

Закономірності формування соціально-економічних систем зумовлюють параметри і стійкість формування глобальної галузі морських круїзів. До однієї із закономірностей розвитку круїзного судноплавства слід віднести багатоаспектну структуру ринку. Розвиток круїзного ринку на глобальному рівні зумовлюється збільшенням масштабу та значущості зростання людського капіталу. Саме на стадії постіндустріального суспільства зі зростанням

портфельних та грошових потоків формуються дві проблеми: ефективного використання накопичень і реалізації вільного часу.

ГОНЧАР ТЕТЯНА ВОЛОДИМИРІВНА «ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ МЕТАЛОПРОДУКЦІЇ» (к.е.н.)

Науковий керівник - доктор економічних наук, професор Осипов Володимир Миколайович, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, завідувач відділу соціально-економічного розвитку приморських регіонів

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень Національної Академії наук України

У дисертації міститься теоретичне узагальнення і нове вирішення важливого науково-практичного завдання, що полягає у забезпеченні ефективного державного регулювання розвитку внутрішнього ринку металургійної продукції. Удосконалено методичний підхід до розвитку металургійного виробництва, який, на відміну від існуючого, заснованого на концентрації виробництва у великих комбінатах, що стримує реалізацію інноваційних проектів, передбачає розвиток малих незалежних підприємств (зокрема, міні-заводів і сервіс-центрів з переробки металу), орієнтованих на конкуренцію з великими інтегрованими структурами. Удосконалено організаційно-економічний механізм державного регулювання розвитку внутрішнього ринку металопродукції за чотирма напрямками, що передбачають: інституційний – вдосконалення системи державного управління та нормативно-правової бази, економічний – оптимізацію підприємницького середовища, формування механізму взаємодії держави, приватного сектора і суспільства, вдосконалення системи ціноутворення на металургійну продукцію та розробку системи стимулювання інноваційного розвитку металургії, організаційний – ранжування галузей-споживачів металопродукції на внутрішньому ринку за обсягами і номенклатурою споживання, вдосконалення системи державного замовлення та відновлення безперервної системи підготовки професійних кадрів і технічний – удосконалення системи оцінки відповідності та гармонізація з міжнародними системами технічного регулювання.

**ІЛЬЧЕНКО СВІТЛАНА ВІТАЛІЇВНА «ЕКОНОМІЧНІ
ЗАСАДИ ВХОДЖЕННЯ УКРАЇНИ У СВІТОВІ ТТС» (д.е.н.)**

*Науковий консультант доктор економічних наук, професор
Котлубай Олексій Михайлович, Інститут проблем ринку та економіко-
екологічних досліджень НАН України, заступник директора з наукової
роботи, завідувач відділу ринку транспортних послуг*

*Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-
екологічних досліджень Національної Академії наук України.*

Дисертаційна робота присвячена розробці теоретико-методологічних та прикладних основ щодо формування економічного механізму входження України у світові транспортно-технологічні системи. Представлено наукове обґрунтування, оптимізаційний інструментарій, сформувані пропозиції, обґрунтовані рекомендації та сформульовані висновки щодо побудови національних ТТС як ділянок світових транспортно-технологічних систем.

Запропонована методологія кількісного виміру рівня структурної організованості ТТС, побудовані економіко-математичні моделі, які дадуть змогу передбачити ступень невизначеності та прийняти своєчасні запобіжні дії. Обґрунтовано роль інституціонального середовища, його сучасний вплив на стан ТТС, запропонована транспортно-економічна модель формування відношень у транспортному секторі економіки та надані рекомендації по скороченню ризиків та пов'язаних з ними додаткових витрат.

**ЛИПИНСЬКА ОЛЕНА АНДРІЇВНА «НАУКОВІ ЗАСАДИ
ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ТРАНЗИТНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ КРАЇНИ» (д.е.н.)**

*Науковий консультант - доктор економічних наук, старший
науковий співробітник Котлубай Михайло Іванович, Інститут проблем
ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, головний
науковий співробітник відділу ринку транспортних послуг*

*Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-
екологічних досліджень Національної Академії наук України.*

Дисертація присвячена узагальненню існуючого досвіду та вирішенню теоретико-методологічних та практичних проблем відтворення державного регулювання розвитку транзитного потенціалу України.

В дисертації сформульовано наукове уявлення про сутність категорії транзитний потенціал країни, доведено, що головною

проблемою ефективного використання транзитного потенціалу України є наявність митних перешкод на шляху вільного просування товарів та невідповідність системи державного управління і регулювання національним транспортним комплексом.

Розроблені теоретичні і методологічні принципи конкурентного функціонування елементів транспортного комплексу України в системі міжнародних транспортних зв'язків.

Розроблено організаційно-економічний механізм реалізації електронної торгівлі транспортними послугами та доведено, що попит на морські перевезення у Азово-Чорноморському басейні сьогодні вже досяг близького до максимального значення і у подальшій перспективі може збільшуватись в основному тільки за рахунок структурних зрушень.

Теоретичні положення, науково-методичні розробки та практичні рекомендації які отримані за результатами виконаного дослідження, використано в науковій, навчальній і практичній діяльності.

**СЕМАК БОГДАН БОГДАНОВИЧ «ФОРМУВАННЯ
ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНОЇ
СИРОВИНИ ТЕКСТИЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ:
МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ І ПРАКТИКА» (д.е.н.)**

*Науковий консультант доктор економічних наук, професор
Коваленко Микола Андрійович, Херсонський національний технічний
університет МОН України, завідувач кафедри «фінанси і кредит»*

*Робота виконана в Херсонському національному технічному
університеті МОН України*

Дисертація присвячена розробці і теоретико-методологічному обґрунтуванню концептуальних і методичних положень, інструментарію державного регулювання розвитку вітчизняного ринку екологічно безпечної сировини текстильної промисловості. В роботі обґрунтовано необхідність підходу до регулювання розвитку вітчизняного ринку текстильної сировини з позиції підвищення частки екологічно безпечної сировини. Обґрунтовано, що екологічна безпека є детермінантою розвитку регіональних і світового ринків текстилю і виробів з нього. Запропонована концепція механізму державного регулювання і спрямування розвитку внутрішнього сировинного ринку на екологічну безпеку текстильної сировини. Встановлено, що економічні передумови для створення окремих сегментів ринку екологічно безпечних товарів текстильної промисловості є в Україні вже на даний час. У ході дослідження

обґрунтовано необхідність інституційної реформи на ринку натуральної текстильної сировини. Показано, що в сучасних умовах пріоритетним напрямком розвитку вітчизняного ринку екологічно безпечної сировини текстильної промисловості може бути ендогенна модель його розвитку.

ЮДІН МИХАЙЛО АЙЗКОВИЧ «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ» (д.е.н.)

Науковий консультант доктор економічних наук, професор Осипов Володимир Миколайович, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, завідувач відділу соціально-економічного розвитку приморських регіонів

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень Національної Академії наук України

У дисертаційній роботі представлено теоретико-методологічне узагальнення та нове вирішення науково-прикладної проблеми забезпечення підвищення ефективності регуляторної політики держави у сфері енергозбереження на основі наскрізного механізму її формування, вдосконалення законодавчої бази у сфері енергозбереження.

Розроблено методологічні і концептуальні засади механізму ефективного впровадження енергозберігаючого обладнання на прикладі моделі оптимального розміщення когенераційних установок.

В якості сучасних ефективних інструментів регуляторної політики держави у сфері енергозбереження запропоновано: кластерний підхід, B2G-платформи, мотиваційні механізми використання та впровадження енергозберігаючих технологій у житлово-комунальне господарство, перфоманс-контрактинг.

Результати дослідження складають науково-практичний базис впровадження механізмів державної регуляторної політики на всіх етапах та рівнях процесу енергозбереження.

ЯСЕНОВА ІРИНА БОРИСІВНА «ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА» (к.е.н.)

Науковий керівник - доктор економічних наук, старший науковий співробітник Лазарева Євгенія Вячеславівна, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України старший науковий співробітник відділу розвитку підприємництва

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень Національної Академії наук України

Дисертаційна робота присвячена розробці методичних підходів і обґрунтуванні практичних рекомендацій щодо реалізації податкового регулювання, як важеля податкового механізму і елемента податкової системи України, у напрямку формування інноваційної економіки та інноваційно активного підприємництва. У дослідженні удосконалено термінологічний апарат теорії оподаткування, зокрема, податкове регулювання, принципи побудови системи оподаткування в Україні, адаптовані до інноваційної економіки; розроблена структура концептуальної моделі податкового регулювання, яка визначає мету цього податкового важеля, суб'єкт і об'єкт оподаткування, стратегію, тактику, інструментарій, методи, моделі, функції. Розроблено методичний підхід до оцінки параметрів податкового механізму в цілому, заснований на трьох блоках показників: абсолютних, відносних, результативних; класифікацію засобів податкового стимулювання підприємництва, що характеризують інноваційно орієнтовану економіку; методичний підхід до обґрунтування надання і використання податкового інвестиційного кредиту для фінансування інноваційних проектів; запропоновано комплексний підхід щодо моделювання напрямків і пільг податкового стимулювання інноваційної діяльності за етапами інноваційного процесу.

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 08.00.04 – ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВАМИ (ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ)**

**ГРЕЧКОСІЙ ІННА ДМИТРІВНА «ВДОСКОНАЛЕННЯ
СИСТЕМИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ
ПІДПРИЄМСТВАМИ» (к.е.н.)**

*Науковий керівник - доктор економічних наук, професор Бутенко
Анатолій Іванович, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних
досліджень НАН України, завідувач відділу розвитку підприємництва*

*Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-
екологічних досліджень Національної Академії наук України*

Дисертація присвячена розробці теоретико-методичного обґрунтування заходів і принципів антикризового управління – основного інструменту економічного оздоровлення підприємства з передплановими науково обґрунтованими дослідженнями. Розкрито роль держави в регулюванні криз, проаналізовано і вдосконалено

інструментарій державного регулювання в трансформаційний період економіки. Запропоновано модель зі вдосконалення економічних зв'язків між підприємствами машинобудування на основі проектування промислової бізнес-групи. Удосконалено методичні рекомендації з управління активами і пасивами підприємства в період його реструктуризації (з урахуванням процедур банкрутства, передбачених вітчизняними нормативними документами). Розроблено модель вибору напрямів економічного оздоровлення підприємства в умовах широкомасштабної кризи, яка разом з діагностикою фінансового стану входить в комплекс передпланових досліджень. Удосконалено поняттєво-термінологічний апарат, в якому виділено системний характер та зв'язок з головними цілями підприємства. Результати дослідження реалізовані в практичній діяльності промислових підприємств м. Одеси.

ГУЦУ ГЕННАДІЙ ІВАНОВИЧ «ЕКОНОМІКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ МОРСЬКОЇ ТОРГІВЛІ НАФТОНАЛИВНИМИ ВАНТАЖАМИ В УКРАЇНІ» (к.е.н.)

Науковий керівник - доктор економічних наук, професор Котлубай Олексій Михайлович, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, заступник директора з наукової роботи, завідувач відділу ринку транспортних послуг

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України

У роботі приведено обґрунтування подальшого вдосконалення комерційних і організаційних умов морської торгівлі, методичних підходів до формування фрахтових ставок на різних ринках перевезень нафтоналивних вантажів, прогнозування стану ринку перевезень нафтопродуктів, і особливо фрахтових ставок на нім. Однією з основ є розробка економіко-організаційних основ функціонування і розвитку перевезень нафтоналивних вантажів національними суб'єктами господарювання як тенденцій розвитку світової системи торгівлі нафтою і нафтопродуктами, її трансформації. Проведений аналіз структури світового флоту, ринку, перспективи розвитку танкерного флоту. Обґрунтовані необхідність і доцільність імплементації міжнародних норм регулювання морської торгівлі в національну практику. Визначені основоположні принципи і пріоритети електронної торгівлі при здійсненні морських перевезень нафти і нафтопродуктів і процес формування фрахтових ставок на танкерний тоннаж. Розроблені методичні основи визначення їх рівня на основі досліджень циклічності

ринку, і розроблені методичні підходи до прогнозування значень рівня фрахтових ставок на ринках нефтетанкерів і політики здійснення фрахтової діяльності в коротко і середньостроковому періоді. Отримали подальший розвиток методичні підходи до виявлення тенденцій світової торгівлі нафтою і нафтопродуктами в частини залежності від міри хеджування фінансових ризиків світових валютних ринків і методичні основи визначення фрахтових ставок на перевезення нафтегрузов на основі статистичного дослідження їх фактичних рівнів безвідносно до World Scale. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що запропоновані науково-практичні рекомендації і результати досліджень можуть бути використані в практиці роботи судноплавних компаній. Їх вживання створює умови для ефективного і раціонального використання стратегічного потенціалу, який забезпечить судноплавним компаніям стійкі позиції на локальних ринках.

У першому розділі «Сучасний стан і перспективи розвитку морської торгівлі нафтою і нафтопродуктами» розглянута місце і роль даного сектора енергетичного і сировинного комплексу в світовій економіці.

У другому розділі «Вдосконалення економіко-правового механізму морської торгівлі нафтоналивними вантажами» розглянуте сучасною стан економіко-правового регулювання міжнародної морської торгівлі і його сучасні трансформації, проблеми імплементації міжнародних норм і положень по регулюванню морської торгівлі в національну практику, основоположні принципи організації електронної торгівлі в міжнародному морському повідомленні.

У третьому розділі «Фінансово-організаційні основи фрахтування судів для перевезення нафтоналивних вантажів» розглядаються методичні підходи до визначення фрахтових ставок і особливості фрахтування нафтоналивного тоннажу, досліджується циклічність міжнародною морських перевезень нафти і нафтопродуктів, обґрунтовуються підходи до короткострокового прогнозування рівня фрахтових ставок на ринку нефтетанкерів.

КУЗЬМЕНКО ЮЛІАНА ОЛЕКСАНДРІВНА
«ОСОБЛИВОСТІ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНИХ
СУДНОПЛАВНИХ КОМПАНІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ
РИНКУ МОРСЬКОЇ ТОРГІВЛІ» (к.е.н.)

Науковий керівник - доктор економічних наук, професор Вінніков Володимир Васильович, Одеська національна морська академія Міністерства освіти і науки України, завідувач кафедри менеджменту та економіки морського транспорту.

Робота виконана в Одеській національній морській академії Міністерства освіти і науки України

Дисертаційна робота присвячена розробці та дослідженню наукових основ, методичних положень і практичних рекомендацій по обґрунтуванню особливостей глобалізаційних процесів та ефективності конкурентоспроможності СК в глобальному ринку транспортних послуг.

Вперше виявлено закономірності і особливості ефективного розвитку торговельного флоту, параметри якого базуються на забезпеченні реалізації національних інтересів в умовах формування глобального ринку морської торгівлі. Обґрунтовані теоретичні основи формування конкурентних переваг судноплавних компаній в умовах глобалізації ринку транспортних послуг. В дисертаційному дослідженні представлено основні принципи оцінки ефективності ухвалення управлінських і інвестиційних рішень, теоретичні основи формування конкурентних переваг судноплавних компаній в умовах глобалізації та методичне забезпечення ухвалення господарських рішень на транспортному флоті.

МЕЛЬНИК ЮРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ «ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ
МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНО – ІНВЕСТИЦІЙНОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ» (к.е.н.)

Науковий керівник - доктор економічних наук, доцент Сафонов Юрій Миколайович, Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», професор кафедри макроекономіки та державного управління

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України

Дисертаційне дослідження присвячене розробці теоретичних положень і обґрунтуванню методичних рекомендацій щодо вдосконалення системи управління інноваційно-інвестиційною діяльністю на промислових підприємствах України в сучасних умовах. В дисертації

розроблено методичні підходи до формування інноваційно-інвестиційної політики промислових підприємств України з метою виходу з системної кризи.

Проаналізовано еволюцію інноваційної теорії та уточнено систематику інновацій з метою побудови адекватних управлінських механізмів на підприємствах. Розроблено методичні підходи щодо побудови концептуальних підходів формування інноваційно-інвестиційної політики промислових підприємств України з метою виходу з системної кризи. Розроблено організаційний механізм державного стимулювання науково-технологічних інновацій на промислових підприємствах. Проаналізовано інноваційний процес як об'єкт менеджменту.

Розроблено методичні підходи до створення організаційної структури управління цільовими науково-технологічними колективами в умовах проектування технологічних і організаційно-економічних інновацій.

ОКС МІХАЕЛЬ МАТТІАС «ЕКОНОМІКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СПІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ» (к.е.н.)

Науковий керівник - доктор економічних наук, професор Бельтюков Євген Афанасійович, Одеський національний політехнічний університет Міністерства освіти і науки України, завідувач кафедри економіки підприємств

Робота виконана в Одеському національному політехнічному університеті Міністерства освіти і науки України

Дисертація присвячена розробці теоретико-практичних підходів до успішного заснування, ефективного функціонування та оптимального розвитку спільних підприємств в Україні. Запропоновані підходи розроблювались ґрунтуючись на комплексному аналізі історичного розвитку спільних підприємств, економіко-правових умов їх створення та існування та сучасних тенденцій промислового розвитку. Для оцінки ефекту від таких підприємств вивчені переваги, що виникають від їх створення, та запропоновані методичні підходи до їх оцінки.

Для оптимального розвитку спільних підприємств запропоновано інноваційні підходи, що дозволяють залучати до країни інвестицій капітал та ноу-хау за умов мінімізації інвестиційного ризику. Систематично досліджені та наочно продемонстровані значущі для спільних та партнерських підприємств категорії ефективності,

синергетичні типи спільних підприємств, методи оцінки їх ефективності, а також фактори успіху та невдач спільних підприємств.

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 08.00.05 – РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

АНДЕРСОН Ніна Володимирівна «НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ» (к.е.н.)

Науковий керівник - доктор економічних наук, професор Харічков Сергій Костянтинівич, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, заступник директора з наукової роботи

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України.

У дисертаційній роботі проведено аналіз і систематизацію сучасного понятійно-концептуального апарату дослідження проблеми регіональної конкурентоспроможності стосовно прикордонних регіонів. Розроблено методику типологізації прикордонних регіонів України та єврорегіонів з метою аналізу та оцінки їх конкурентоспроможності.

Запропоновано підхід до оцінки конкурентоспроможності прикордонних регіонів на основі концепції ланцюжків збільшення вартості з урахуванням інтеграційного ефекту. Запропоновано методичний інструментарій щодо розробки та реалізації науково обгрунтованої регіональної економічної політики стосовно прикордонних регіонів України у контексті сучасних процесів європейської інтеграції.

ГОРЯЧУК Валерій Федорович «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КАПІТАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ РЕГІОНІВ» (д.е.н.)

Науковий консультант - доктор економічних наук, професор, академік НАН України Буркинський Борис Володимирович, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, директор

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України.

Розроблено концепцію капіталізації економіки України та її регіонів, засновану на відповідності між елементами продуктивних сил та видами капіталу, широкому розумінні капіталу, багатоаспектному розгляді капіталізації та визначенні її як системи. Людський капітал визначено як сукупність складових, які визначають його потенціал (природні здібності, освіта, здоров'я, культура, психологічна стійкість), та моральної складової, яка спільно з інституціональним середовищем визначає вектор використання людського капіталу. Розроблено комплексне концептуальне уявлення соціального капіталу, яке ґрунтується на його визначенні як ресурсу і як інституціонального середовища, визначенні його джерел та структури, багатоаспектної класифікації його норм, врахуванні взаємозв'язків між джерелами норм соціального капіталу та самими нормами. Розвинуті методичні підходи до оцінки людського і соціального капіталів, конкурентоспроможності регіону. Побудовані моделі взаємозв'язку між капіталізацією економіки регіонів та їх конкурентоспроможністю. Розвинута понятійна система дослідження конкурентоспроможності регіонів. Запропоновані механізми прискорення оновлення та нагромадження фізичного капіталу, реформування адміністративно-територіального устрою України, проект розподілу повноважень між органами публічної влади за рівнем адміністративно-територіального устрою.

КУХАРСЬКА НАТАЛІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА
«ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В
УМОВАХ СВИТОГОСПОДАРСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ» (д.е.н.)

Науковий керівник - доктор економічних наук, професор, академік НАН України, Буркинський Борис Володимирович, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, директор

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України

Дисертація присвячена визначенню теоретико-методологічних принципів, розробці методичних підходів і практичних рекомендацій по формуванню і удосконаленню форм і механізмів трансформації економіки регіонів України в умовах господарської інтеграції.

Визначено і обґрунтовано стратегічні напрями, форми і організаційно-економічний інструментарій трансформації економіки регіонів, які об'єднано в єдиний інтегрований комплекс з метою стимулювання позитивних і зниження негативних зрушень економічного

розвитку: - нарощування експорту конкурентоспроможної готової продукції з високою доданою вартістю і його диверсифікація (при зростаючому національному ринку); - зниження імпортоспоживання і розвиток імпортозаміщення для насичення внутрішнього ринку власною продукцією (при національному ринку, що скорочується); - активізація інвестиційних процесів і підвищення інвестиційної привабливості регіонів України; - вибір перспективних напрямів і інструментів регіональної інтеграції в систему світогосподарських зв'язків; - створення інноваційної інфраструктури регіону; - визначення стратегій трансформації економіки регіонів з урахуванням рівня розвитку регіонів і їх ресурсної забезпеченості.

Розроблено Концепцію стратегування соціально-економічного розвитку регіонів України як якісно новий підхід до розробки і реалізації стратегії регіонального розвитку. Обґрунтовано необхідність розробки матриці стратегій соціально-економічного розвитку для основних типів регіонів України, в якій для кожного типу регіонів визначено функціональні стратегії структурної трансформації, найбільш адекватні їх рівню (стадії) розвитку.

ЛОМОНОСОВ ДМИТРО АНАТОЛІЙОВИЧ «СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ МІСТА ЯК СОЦІО-ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ» (к.е.н.)

Науковий керівник - доктор економічних наук, професор Парсяк Володимир Никифорович, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, декан інженерно-економічного факультету

Робота виконана в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова

Визначена роль міст у національній економіці України, їх поточний стан і домінуючі тенденції розвитку. Встановлена залежність розвитку міста від ефективності механізмів управління ним, що дає підстави для висновку про необхідність модернізації чинної системи муніципального менеджменту. Розкрито економічну природу стратегічного управління як технології прийняття рішень, вивчені особливості його застосування щодо такого специфічного об'єкта як місто. Визначені критерії, за якими вчиняють діагностику стану міста, а також оцінюють ефективність прийняття рішень суб'єктами, відповідальними за його розвиток. Упорядкована система показників розвитку міста відповідно до його структури, критеріїв розвитку та ефективності управління. Створено концепцію інформаційної системи накопичення і обробки даних про стан

міста і його зовнішнього середовища. Розроблені методичні підходи до визначення відповідності руху об'єкта управління вектору, бажаному для територіальної громади. На їх основі удосконалено інструменти мотивації посадових осіб, що приймають та виконують управлінські рішення. Гармонізована система принципів та правил поведінки суб'єктів, причетних до управління містом, а також запропоновано підхід до реконструкції структури міських органів місцевого самоврядування у контексті застосування технологій стратегічного управління.

ШЕВЧУК ЯРОСЛАВ ВАСИЛЬОВИЧ «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ АВТОТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ» (д.е.н.)

Науковий консультант - доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НАН України Мікловда Василь Петрович, ДВНЗ «Ужгородський національний університет» МОН України, завідувач кафедри економіки підприємства, менеджменту та логістики

Робота виконана в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» МОН України,

У дисертаційній роботі сформовано теоретико-методологічні основи дослідження і формування автотранспортної інфраструктури, які слугують базою для обґрунтованого автором нового напрямку наукових регіональних досліджень автотранспортної інфраструктури.

Автором розроблено новий і удосконалений існуючий понятійно-термінологічний апарат, пов'язаний з автотранспортною інфраструктурою як регіонально-економічною категорією. Окреслено будову автотранспортної інфраструктури.

Розроблено методичні основи дослідження стану і проблем розвитку автотранспортної інфраструктури, які включають традиційні методи, системний підхід та метод геоінформаційних систем, теорію графів, транспортні та інші моделі. Удосконалено підходи до вивчення еволюції автотранспортної інфраструктури, що дозволило конкретизувати завдання її розвитку як в Україні, так і в розрізі регіонів.

Здійснено структурування факторів розвитку автотранспортної інфраструктури. Встановлено наявність активного взаємовпливу автотранспортної інфраструктури та всіх видів економічної діяльності, зокрема новітніх комунікаційних технологій.

Обґрунтовано пропозиції щодо удосконалення регіональної соціально-економічної політики шляхом включення в неї інноваційних заходів, спрямованих на розбудову автотранспортної інфраструктури в

регіонах України, та врахування можливих соціально-економічних наслідків у результаті активізації такої розбудови.

ЯЦКОВ АНАТОЛІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ «ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ (НА ПРИКЛАДІ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ)» (к.е.н.)

Науковий керівник - доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України Галушкіна Тетяна Павлівна, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, зав. сектором прикладних проблем екологізації економіки регіону

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень Національної Академії наук України.

В дисертації поглиблено теоретико-методологічні положення щодо забезпечення екологізації регіонального розвитку в умовах трансформаційних зрушень в Україні.

Вперше на основі генезису теоретичних поглядів на формування концепцій регіонального розвитку розроблено організаційно-економічний сценарій забезпечення загальносистемної екологізації регіонального розвитку з дотриманням принципів ринкового регулювання і саморегулювання регіональних господарських систем та з урахуванням критеріїв ефективності їх функціонування. Удосконалено: структурно-логічну схему побудови методології регіональних соціально-економічних досліджень на основі системного підходу, яка включає визначення: алгоритму дослідження та комплексної системи функцій, принципів, критеріїв крізь призму врахування екологічної складової регіонального розвитку. Наведено наукове обґрунтування напрямів інституційної розбудови та екологізації державної політики на регіональному рівні, а також сутнісне наповнення та удосконалення організаційно-економічних важелів формування секторальної моделі «зеленої» економіки, яка базується на втіленні екологічної домінанти в пріоритетні сегменти регіонального розвитку.

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 08.00.06 – ЕКОНОМІКА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА**

**ПОЛЯКОВА ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА «ЕКОЛОГІЗАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІЯМИ ЗІ СТАТУСОМ ОБМЕЖЕНОГО
ВИКОРИСТАННЯ (на прикладі рекреаційних та природно-
заповідних)» (к.е.н.)**

*Науковий керівник - доктор економічних наук, професор,
заслужений економіст України Галушкіна Тетяна Павлівна, Інститут
проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, зав.
сектором прикладних проблем екологізації економіки регіону*

*Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-
екологічних досліджень Національної Академії наук України.*

В дисертації запропоновано класифікаційні ознаки виокремлення територій зі статусом обмеженого використання як природного, антропогенного, так і техногенного походження за еколого-економічними критеріями, в основу яких покладено синтез пріоритетів досягнення екологічної рівноваги, суспільної цінності та поліфункціональності; поглиблено трактування дефініції «екологізація» як економічної категорії та сучасної ідеології екосистемного підходу (на базі синтезу оцінки існуючого досвіду та сучасних міжнародних викликів), та її імплементації в систему управління територіальними об'єктами зі статусом обмеженого використання; узагальнено існуючі теоретико-концептуальні основи та організаційно-економічний інструментарій забезпечення екологізації управління територіями зі статусом обмеженого використання, що дозволило сформулювати авторські пропозиції щодо передумов розширення переліку об'єктів природної спадщини ЮНЕСКО за рахунок внесення до нього курортно-рекреаційної зони Куяльник.

ШУРДА КСЕНІЯ ЕДУАРДІВНА «ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПОГОДНО-КЛІМАТИЧНИХ РЕСУРСІВ» (д.е.н.)

Науковий консультант - доктор економічних наук, професор Степанов В'ячеслав Миколайович, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, головний науковий співробітник відділу економіко-екологічних проблем приморських регіонів

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України

Розроблено теоретико-методологічні засади раціонального використання погодно-кліматичних ресурсів у системі забезпечення економіко-екологічної безпеки та сталого розвитку приморських регіонів.

У дисертації сформульовано поняття «погодно-кліматичний ресурс», який є системною та цілісною сукупністю природних умов і кліматичних факторів, позитивно й негативно впливаючих на господарську та іншу діяльність людини, як базису розвитку методології досліджень та управління. Теоретично обґрунтовано та визначено складові економіко-екологічного ефекту використання погодно-кліматичної інформації, які є сукупністю інформаційних активів та інтелектуального капіталу, здатних приносити дохід, що сприяє скороченню економічних витрат і збитків у процесі залучення погодно-кліматичних ресурсів і факторів у соціально-економічний розвиток регіонів. Науково обґрунтовано стратегію обліку погодно-кліматичних ресурсів у системі планування та прогнозування суспільного розвитку приморських регіонів.

Технічний секретар

Солошенко А.В.